

Til:
Statsminister Erna Solberg
Utenriksminister Ine Eriksen Sørreide
Utviklingsminister Dag-Inge Ulstein
28.04.2021

Sivilsamfunnsoppnop for patentunntak

De undertegnede sivilsamfunnsorganisasjoner av dette brevet, ber med dette innstendig om at regjeringen støtter forslaget i WTO om et midlertidig unntak fra patenter og andre immaterielle rettigheter i TRIPS-avtalen under Covid-19 pandemien, for å øke produksjon og tilgang til Covid-19 vaksiner og medisinsk utstyr («Waiver from certain provisions of the TRIPS agreement for the prevention, containment and treatment of COVID-19»).

Regjeringen har siden begynnelsen av pandemien understreket betydningen av rettferdig fordeling av koronaviruser og relevant medisinsk teknologi globalt. Statsminister Erna Solberg har vært medleder for koalisjonen Access to COVID-19 Tools-Accelerator (ACT-A) og utviklingsminister Dag-Inge Ulstein har påpekt at Norge må ta en lederrolle for å sikre rettferdig fordeling. Innsatsen i det internasjonale vaksinearbeidet er formidabel. Likevel har Norge stemt mot forslaget som vil gjøre det mulig for flere land å produsere vaksinen og annet nødvendig medisinsk utstyr for bekjempelsen av covid-19. Forslaget er foreslått av flere utviklingsland, og støttet av mer enn 100 land, nettopp fordi patent- og andre immaterielle rettigheter kan hindre produksjon og tilgang på Covid-19 vaksiner og utstyr, som rammer utviklingsland spesielt hardt.

Det er både moralske, epidemiologiske, økonomiske og juridiske grunner for at Norge bør støtte patentunntaket. Den skjeve fordelingen av koronaviruser er, som WHO-lederen Tedros Adhanom Ghebreyesus har uttalt, en moralsk katastrofe. I forrige uke ble 100 millioner vaksiner delt ut globalt, og bare 1% tilfalt utviklingsland. Patentunntaket vil muliggjøre en større produksjonskapasitet og global vaksinerings. Det er brutalt usolidarisk å hindre lav- og mellominntektsland, hvis økonomi og helsevesen er under ekstremt press, fra å produsere vaksiner og nødvendig utstyr. Videre vil pandemien forlenges også i vår del av verden dersom andre land ikke vaksineres. Så lenge deler av verden forblir uvaksinerte, kan nye og mer resistente virusmutasjoner true med å forlenge pandemien. Vi trenger at alle produsenter fra alle kontinenter engasjeres i vaksineproduksjon, slik at vi

kan bekjempe pandemien. Frivillig lisensiering av patenter gjennom bilaterale avtaler har liten oppslutning fra legemiddelsektoren og bidrar ikke til kompetanseutvikling og forbedret pandemiberedskap. En raskere bekjempelse av pandemien gjennom et patentunntak vil videre hjelpe den globale økonomien og samtlige bærekraftsmål.

Retten til helse er nedfelt i FN konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (artikkel 12) og inkluderer tilgang på medisin og vaksiner, i tillegg til retten til å delta og nyte fordelene av vitenskapelige fremskritt og dets produkter (artikkel 15). Komiteen for FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK komiteen) har klagtjort eksplisitt i forhold til TRIPS-waiveren, at disse menneskerettighetsforpliktelsene innebærer å sikre at handelsavtaler ikke påvirker retten til helse negativt. WTO landene har også vedtatt i Doha erklæringen om TRIPS avtalen og offentlig helse i 2001, at handelsavtalen ikke har forrang for landenes mulighet til å beskytte offentlig helse og sikre tilgang på medisin.

Støtten til TRIPS-waiveren øker stadig over hele verden. Patentforslaget har nå over 57 medforslagsstillere og støtte fra mer enn 100 land. Verdens helseorganisasjon (WHO), Human Rights Watch, Amnesty International, Leger uten grenser, UNITAID, UNAIDS, Oxfam og omtrent 300 andre sivilsamfunnsorganisasjoner globalt har også gitt sin støtte til forslaget, samt 170 tidligere statsledere og nobelprisvinnere. I EU, Canada, USA og Storbritannia øker også støtten blant folkevalgte.

TRIPS-waiveren er et forslag som, hvis vedtatt, vil gjøre WTO relevant igjen i den internasjonale arena, og hvis det fortsatt blokkeres fra land som Norge, vil Norge være med å svekke multilateralismen i WTO.

Med dette ber vi regjeringen om at også Norge støtter forslaget om en TRIPS-waiver under Covid-19 pandemien for å øke produksjon og tilgang på Covid-19 vaksiner og medisinsk utstyr.

Signert av følgende organisasjoner:

Embla Regine Mathisen, Leder – Changemaker

Anniken Elise Storbakk, Generalsekretær – Handelskampanjen

Julie Rødje, Leder – Spire

Henriette K. Westhrin, Generalsekretær – Norsk Folkehjelp

Eilert Lund Rostrup, Daglig Leder – The Karibu Foundation
Martha Rubiano Skretteberg, Generalsekretær – Caritas Norge
Ida Fjellvær, Leder – Studenter Uten Grenser Trondheim
Ritika Sharma, Leder – Studenter Uten Grenser Oslo
Alba Lorena Sanchez Banoun, Leder – Studenter Uten Grenser Bergen
Mathilde Johnsdatter Guldvik, Leder – Studenter Uten Grenser Krakow
Sunniva Folgen Høiskar, Leder – Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpfond (SAIH)
Live Fanavoll, Leder – RE:ACT Norge
Hege Skarrud, Leder – Attac Norge
Diego Marin Rios, Daglig leder – Latin-Amerikagruppene i Norge (LAG)
Maja Elisabeth Mikkelsen, Leder – Norsk medisinstudentforening (NMF)
Amalie Fagerli Tegnander, Leder – Medisinstudentenes humanitæraksjon (MedHum)
Birgitte Lange, Generalsekretær – Redd Barna
Mona Drage, Daglig leder – LHLs internasjonale tuberkulosestiftelse
Samantha Jørgensen, President – FN-studentene Oslo